

Piltkirjast hieroglüüfideni

Kirja olemasolu peetakse üheks olulisemaks kõrgkultuuri tunnuseks. Vähesed rahvad on ise oma kirja loonud, enamus on teiste loodud kirjasüsteemi üle võtnud. Meie kasutame häälikkirja, st et igale häälikule vastab üldjuhul üks kirjamärk, mida nimetatakse täheks. Tähti kirjutame me vasakult paremale ja ridu ülevalt alla.

See on aga ainult üks võimalus. Kõige vanemad kirjasüsteemid olid hoopis piltkiri, hieroglüüfkiri ja silpkiri. Kohati kasutatakse neid ka tänapäeval. Araabia ja heebrea

kirja loetakse ja kirjutatakse meie meelest tagant ettepoole (vasakult paremale).

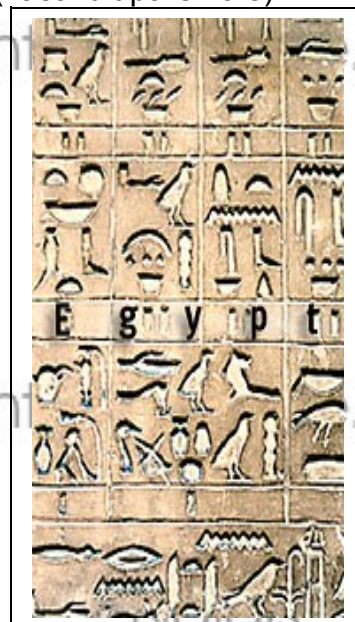
Vanimaks kirjaks oli piltkiri, kus „tekst“ koosnes piltidest:

inimene, päike, kala, puu. Aja jooksul hakati pildil kujutatut lihtsustama, samas lisati juurde märke, mis näitasid, kas tegu on nimisõnaga või tegusõnaga. Nii kujunes välja

hieroglüüfkiri. Üks kirjamärk tähendas enamasti tervet sõna. Hieroglüüfkirja kasutasid muistsed egiptlased.

Tänapäeval oskavad teadlased muistsete püramiidiehitajate kirja küll lugeda, kuid ei teata, kuidas seda hääldati.

Tänaused Egiptuse elanikud kasutavad hoopis araabia

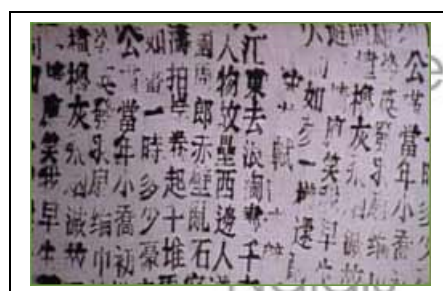

keelt ja araabia kirja.

Hieroglüüfkiri leiutati ka Hiinas. Erinevalt egiptlastest on hiinlased seda kirja aastatuhandeid kogu

aeg tarvitanud ja tarvitavad ka tänapäeval. Paljusid hieroglüüfe aga hääldatakse erinevates Hiina piirkondades erinevalt ja nii on hiinlastel end lihtsam

üksteisele arusaadavaks teha kirja teel kui telefoniga.

Kuidas kirjutasid muistsed egiptlased ja hiinlased?

Egiptuses kasvab Niiluse kallastel kõrkjasarnane taim **papüürus**. Kuna puitu oli egiptlastel vähe, tehti papüürusekimpudest jõel sõitmiseks paate ja laevu. Lõhestatud papüürusevartest valmistati aga ka lehti, millele pilliroost kirjutuspulga ja tindiga kirjutati. Seda materjali nimetati samuti papüüruseks. Täis kirjutatud lehed kleebiti servipidi kokku ja keerati rulli. Papüürus oli kergesti murduv, tuleohtlik ja niiskust kartev materjal, et ta paremini säiliks, hoiti rulle võimaluse korral torukujulistes toosides.

Hiinas kirjutati algul pikkadele bambuseliistudele, hiljem aga leiutati materjal, mida me tunneme **paberi** nime all. Hiljem levis paber kõikjale üle maailma ja on tänaseni kasutatav kirjutusmaterjal. Hiinlased kirjutasid mitte sule, vaid teravaotsalise pintsliga. Tähtsamate tekstide kirjutamiseks kasutasid nad siidi, materjali, mida ainult nemad toota oskasid.

Mille poolest erineb hieroglüüfkiri häälikkirjast?

.....
.....

Miks tuntakse hiina hieroglüüfkirja paremini kui egiptuse hieroglüüfkirja?

.....

Mis materjalile kirjutasid muistsed egiptlased?

Mis materjalile kirjutasid muistsed hiinlased?

Mis sa arvad, kas hieroglüüfkirja kasutamine on kergem või raskem kui häälikkirja kasutamine? Põhjenda oma arvamust.

.....
.....

http://www.einneh.com/ALL_Portfolio_pieces.jpg/personal_work.jpg/pw_egyp.jpg

<http://www.pbs.org/wgbh/nova/lostempires/china/images/paper.jpg>